

בס"ד. שיחת ש"פ ויקהל־פקודי, מבה"ח ניסן ה'תנש"א.

בלתי מוגה

א. בשנים האחרונות משתדלים לקשר כל ענין עם הגאולה האמיתית והשלימה – כיון שנמצאים בסמיכות ממש להגאולה², שכבר עברו כו"כ שנים מאז שהכריז כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו (בימיו) שסיימו כל עניני העבודה, כולל גם "צחצוח הכפתורים"³, וצריכים רק לעמוד הכן לקבלת פני משיח צדקנו – "עמדו הכן כולכם"⁴.

[ולהעיר, שהלשון "עמדו הכן כולכם" שייך במיוחד לגאולה האמיתית והשלימה, כי:

"עמדו" – עמידה בתוקף, כ"עומד לפני המלך"⁵, "לעמוד לפני ה' לשרתו ולעבדו"⁶, שעיקר השלימות בזה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה.

"הכין" – הכנה לדבר חשוב, כפי שמצינו ש"אחשבה רחמנא לסעודת שבת שיומיננה מבעוד יום"⁷, וככל שתגדל חשיבות הדבר תגדל גם ההכנה אליו, "הכנה רבה", ומזה מובן גודל ההכנה הדרושה לדבר הכי חשוב – גאולה האמיתית והשלימה.

"כולכם" – כידוע שמעלת הגאולה האמיתית והשלימה לגבי הגאולות שלפנ"ז (הגאולה מגלות בבל, פרס ומדי כו"כ⁸) היא בהגאולה דכל בני" ממש (דלא כבשאר הגאולות שלא היו אצל כל בני" ממש⁹), כאו"א מישראל וכל בני", "כולכם" ממש].

ובהתאם לכך, יש לבאר הקשר והשייכות דהגאולה האמיתית והשלימה לתוכנו של זמן זה – שבת פרשת ויקהל־פקודי, ו(בקביעות שנה זו) בסיומו של חודש אדר שבו מברכים חודש ניסן, ובפרט שבנדו"ד הקשר והשייכות להגאולה הוא באופן הכולט בגלוי (ללא צורך בחיפוש), כדלקמן.

(7) פרש"י ביצה ב, ב.
 (8) ועאכו"כ לגבי מעמד ומצב של "גאולה" (לפי ערך) בזמן הגלות גופא – כבזמן הכוזרים, שנוסף לכך שהמלכות היתה ביד בני", בא מלך הכוזרי ואנשי עמו ונתגיריו כו' (ראה בפרטיות במבוא לספר הכוזרי, וש"י).
 (9) וגאולת מצרים (שהיתה לכל בני"י) – לא היתה גאולה נצחית (אמיתית ושלימה) שאין אחרי גלות, כדלקמן סי'.

(1) גם ענין שצריך לחפש ולמצוא הקשר והשייכות להגאולה, ועאכו"כ ענין שהקשר והשייכות שלו להגאולה מודגש בגלוי, כדלקמן.
 (2) נוסף לכך שבזמן הגמרא כבר "כלו כל הקיצין" (סנהדרין צז, ב).
 (3) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.
 (4) אנ"ק שלו ח"ד ריש ע' רעט. וראה "היום יום", ט"ו טבת, ובכ"מ.
 (5) שו"ע אדה"ז או"ח סק"ד ס"ב.
 (6) רמב"ם הל' שמיטה ויובל בסופן.

ב. פרשת השבוע – ויקהל-פקודי:

"ויקהל" – "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" – שעיקר ושלמות הקהלת כל בני ממש תהי' בגאולה האמיתית והשלימה ע"י "גואל ראשון הוא גואל אחרון"¹⁰, באופן ד"קהל גדול ישוּבו הנה"¹¹.

"פקודי" – "פקודי המשכן" – רומז גם על "פקודי המשכן" שבכאור"א מישראל, כמ"ש¹² "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", "בתוכו לא נאמר אלא בתוכם, בתוך כל אחד ואחד"¹³, היינו, החשבון והסך-הכל דכל עניני העבודה ("מעשינו ועבודתינו"¹⁴) דכאור"א מישראל (בכל עשר כחות נפשו) וכל בני בהענין ד"ושכנתי בתוכם", ועד למנין דבני עצמם, שעיקרו ושלמותו במנין העשירי (ע"י הקב"ה) בגאולה האמיתית והשלימה¹⁵.

ונוסף על הדגשת ענין הגאולה בפרשת ויקהל בפ"ע ובפרשת פקודי בפ"ע, ה"ז בהדגשה יתירה מצד חיבור ב' הפרשיות ויקהל-פקודי גם יחד – הגאולה דכל אחד ואחד מישראל בפ"ע, כמודגש בהמנין (פקודי) דכאור"א מישראל בפ"ע, כמ"ש¹⁶ "ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל", והגאולה דכלל ישראל יחד (ויקהל).

ויש לומר, שהחיבור דויקהל-פקודי רומז גם שהמנין (פקודי) כולל את כל בני ממש (ויקהל), היינו, לא רק מכן עשרים שנה ומעלה, או מכן י"ג (וי"ב) שנה, אלא גם הטף¹⁷.

ג. ויש להוסיף בהדגשת ענין הגאולה שבהחיבור דויקהל-פקודי – בנוגע לשלילת שאר הפירושים ("ויקהל" וב"פקודי" בפני עצמם) שאינם שייכים לענין הגאולה:

"ויקהל" מצ"ע, יכול להיות בכמה ענינים ואופנים (פירושים) מלבד ההקהלה דהגאולה – החל מהפירוש הפשוט (פשוטו של מקרא) דהקהלת בני לומר להם אזהרת שבת ("וביום השביעי גו' שבת שבתון גו"¹⁸), ודוגמתו גם בדורות שלאח"ז, כדאיתא במדרש¹⁹ "אמר הקב"ה עשה לך קהילות גדולות ודרוש לפניהם ברבים הלכות שבת, כדי שילמדו ממך דורות הבאים להקהיל קהלות בכל שבת כו'" – הקהלה לשם לימוד הלכות התורה²⁰ (לא רק לימוד

(ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות") –
"ויכלכל יוסף גו' לחם לפי הטף" (ויגש מז, יב).

(18) לה, ב.

(19) "יל"ש ריש פרשתנו. שו"ע אדה"ז או"ח
סר"צ ס"ג.

(20) ולהעיר ממארו"ל (מגילה כה, סע"ב.
וש"ג) "כל השונה הלכות כו' הליכות עולם לו,
א"ת הליכות אלא הלכות".

(10) ראה לקר"ש ח"א ע' 8 ואילך. וש"ג.

(11) ירמי' לא, ז.

(12) תרומה כה, ה.

(13) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

(14) לשון אדה"ז – תניא רפל"ז.

(15) תנחומא תשא ט. במדבר"ר פ"ב, יא. וש"ג.

(16) ישע"י כז, יב.

(17) וע"ד מ"ש בנוגע להכנה לגאולה ממצרים

באופן ד"דרוש וקבל שכר"²¹, אלא "לאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא"²², לימוד הדורש עיון והעמקה יתירה בידעו שצריך לכוין לאמיתתה של תורה בענין שנוגע למעשה בפועל²³, וכפרט הלכות שבת ("הלכתא רבתא לשבתא", שיש בהם ריבוי פרטים וכללים)²⁴.

וכן "פקודי" בפ"ע, שיכול להיות בכמה ענינים ואופנים (פירושים) מלבד מנין העשירי בהגאולה²⁵ – מנין של כמה מבנ"י (שכט אחד (לוי²⁶), וכיו"ב) שנמנים יחד לצורך מסויים (ולדוגמא – המנין בשביל הפייס לעבודה במקדש (ע"ד "פקודי המשכן") ע"ז ש"מונה²⁷ על אצבעותיהן כו")²⁸.

וכיון שישנם אופנים-פירושים נוספים שאינם שייכים להגאולה, מובן, שגם כשלומדים הפירוש השייך לגאולה, ה"ז פירוש נוסף בין שאר הפירושים, ובמילא, הדגשת ענין הגאולה אינה בשלימות האמיתית המתאימה לגאולה האמיתית והשלימה.

משא"כ בנוגע לחיבור ד"ויקהל-פקודי" לענין אחד – כיון ששייך רק בהגאולה האמיתית והשלימה, שבה יהיו ב' הענינים ד"ויקהל-פקודי" יחדיו, מנין העשירי (פקודי) דכל בנ"י כפי שנעשים "קהל גדול" (ויקהל), מודגשת השייכות ד"ויקהל-פקודי" להגאולה באמיתיות ובשלימות.

ד. ויש לבאר תוכן החיבור ד"ויקהל-פקודי" בשייכות להגאולה האמיתית והשלימה גם בנוגע לתוכן הפרשה (נוסף על שם הפרשה) – עשיית המשכן וכליו:

בנוגע לכללות המשכן – "אלה פקודי המשכן משכן", "שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבנין"²⁹ – ההקלה (ויקהל) דשני המקדשות (משכן דאקרי מקדש³⁰) בביהמ"ק השלישי ("מקדש אדני כוננו ידך"³¹) שכולל שניהם יחד, כמודגש בהארון ("עיקר החפץ במשכן.. מקום מנוחת השכינה"³²) שיהיו בו לוחות ראשונות³³ ולוחות שניות (הן המעלה ד"מעשה

שולטת בהם" (ברכות כ, א), מ"מ, מנין ע"פ תורה הו"ע של ברכה (ראה של"ה חלק תושב"כ ר"פ במדבר).

(29) פרש"י ר"פ פקודי.

(30) עירובין ב, ב.

(31) בשלה טו, יז.

(32) רמב"ן ר"פ תרומה.

(33) לא רק שכרי לוחות, אלא גם לוחות ראשונות בשלימותן (למעלה משבירה).

(21) סוטה מד, א. וש"נ.

(22) יומא כו, א.

(23) ראה המשך תרס"ו ע' תו.

(24) ובוה גופא – לא רק כללים סתם, אלא גם (כללים שהם באופן ד"כלל גדול" (ראה שבת רפ"ז).

(25) נוסף על ט' המנינים שלפנ"ז.

(26) ראה במדבר ג, יד ואילך.

(27) יומא רפ"ב. רמב"ם הל' תמידין ומוספין רפ"ד.

(28) ולהעיר, שאף שמנין סתם אינו ענין של

(* גם כשנראים במים, כבאמירת תשל"ך סו"מ לנהר יש בו דגים, שמדייקים שיוכלו לראות את הדגים שבמים (כפי שנהג כ"ק מו"ח אדמו"ר).

כמה, כמארו"ל (תענית ח, ב. וש"נ) "אין הברכה שורה .. בדבר המנוי אלא בדבר הסמוי מן העין", כדגים שבים ש"מים מכסים עליהם ואין עין הרע

אלקים" ו"מכתב אלקים"³⁴, השלימות שמצד העליון³⁵, והן המעלה ד"פסל לך"³⁶, השלימות שמצד התחתון³⁷, ושניהם יחד³⁸ – כפי שהם מצד מהותו ועצמותו ית' (בעל הלוחות) שלמעלה מהתחלקות שלכן כולל שניהם גם יחד.

ובנוגע לפרטי הענינים דהמשכן וכליו (כולל גם בגדי כהונה³⁹) – הקהלת כל אופני עשייתם האפשריים ע"פ תורה, תורת-אמת, ששלימות אמיתתה היא כאשר כל האופנים האפשריים באים במעשה בפועל (נוסף על אמיתתם בתורה, "אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁴⁰).

ולדוגמא:

בנוגע לעשיית הציץ – "ויעשו את ציץ נזר הקודש גו' ויכתבו עליו גו' קדש לה"⁴¹ – מציינו פלוגתא בגמרא⁴²: "כתוב עליו כב' שיטין, יו"ד ה"א למעלה וקודש למ"ד למטה, וא"ר אליעזר בר' יוסי אני ראיתו ברומי וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת".

ומהביאורים בזה – דלכאורה, כיון שר' אליעזר בר' יוסי (מ"גדולי החכמים"⁴³) ראהו ברומי שכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת, איך שיך פלוגתא בדבר – ע"פ פס"ד הרמב"ם⁴⁴ "וכתוב עליו שני שיטין.. ואם כתבו בשיטה אחת כשר ופעמים כתבוהו בשיטה אחת", היינו, שגם לדעת ת"ק ש"כתוב עליו כב' שיטין", אין זה לעיכובא, וגם בשיטה אחת כשר לכתחילה⁴⁵, ושניהם היו בפועל בביהמ"ק, ציץ שכתוב עליו כב' שיטין וציץ שכתוב עליו בשיטה אחת⁴⁶.

ועד"ז י"ל בנוגע לכמה מבגדי כהונה שלא נתפרשו פרטי עשייתם – שיכולים לעשותם ועשאוים בפועל בכמה אופנים, ובשניהם השתמשו הכהנים

(תצוה כח, כ"מ) שייך במיוחד להכנה להגאולה ("עמדו הכן כולכם") בבגדים נקיים ומצוחצחים, ועד לצחצוח הכתורים ("כנ"ל ס"א).
 (40) עירובין יג, ב. וש"נ.
 (41) פרשתנו (פקודי) לט, ל.
 (42) שבת סג, ב. סוכה ה, א. ועוד.
 (43) מאירי שבת שם.
 (44) הל' כלי המקדש רפ"ט.
 (45) וגם להידור מצוה, עד למהדרין מן המהדרין*.
 (46) ראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 200 ואילך. וש"נ.

(* ולהעיר מהשייכות לחנוכה (שקשור עם חנוכה המזבח והמקדש) – שהנהגת כל בניי ("מנהג פשוט") היא באופן ד"מהדרין מן המהדרין" (שבת כא, ב).

(34) תשא לב, טז.
 (35) וכמ"ש (שם לא, יח) "ויתן אל משה ככלוחו גו'" – מלשון שלימות, וגם מלשון כליון (כמו "ויכולו השמים" – ראה אוד"ת תשא ע' א'תתקצא).
 (36) תשא לד, א.
 (37) ע"ד "שורתף להקב"ה במעשה בראשית" (שבת יו"ד, א. וש"נ).
 (38) כמו בשני הלוחות – "שלתח (חסר) כתיב שהיו שתייהן שוות" (פרש"י תשא לא, יח), עם היותם ב' קיין, עשה ולא תעשה, ודוגמתו בשני סוגי הלוחות, ולוחות ראשונות ולוחות שניות, עבודת הצדיקים ועבודת הבעלי תשובה, כמבואר בהתוועדות שלפנ"ז (קונטרס משיחות ש"פ תשא ס"ט).
 (39) ולהעיר, שענינם "לכבוד ולתפארת"

(בזמנים שונים 47) בעבודתם במקדש⁴⁸.

והשלימות האמיתית בכל זה תהי' בביהמ"ק השלישי, שלא יצטרכו לפלפול ושקו"ט כו' כיון שיראו בפועל כל פרטי בגדי כהונה וכלי המקדש, בכל האופנים האפשריים שיהיו בפועל ממש.

ה. ונוסף על הדגשת ענין הגאולה בפרשת ויקהל-פקודי, ה"ז בהדגשה תיריה בקביעות שנה זו, שקורין פרשת ויקהל-פקודי בשבת מברכים חודש ניסן:

חודש ניסן – נקרא "חודש של גאולה"⁴⁹, וכמרומו גם בשמו (ע"פ "שמות החדשים (ש)עלו בידם מבבל"⁵⁰) – "ניסן" מלשון נס, ע"ש "שבו נעשו נסים לישראל"⁵¹, ולא רק "נסים" סתם, אלא גם "נסי נסים", כמרומו בב' הנוניין ד"ניסן", ש"נסי נסים נעשו לו"⁵².

ושבת מברכים חודש ניסן – שכיון שהשבת מברך את חודש ניסן, והמברך הוא למעלה מן המתברך, עכצ"ל, שיש בו ענין הגאולה (והנסים) באופן נעלה יותר מאשר בחודש ניסן עצמו, שרומז (בעיקר) להגאולה האמיתית והשלימה⁵³.

ויש להוסיף, ששבת מברכים חודש ניסן הוא בחודש אדר⁵⁴, שגם הוא קשור עם ענין הגאולה, כמודגש בדברי הגמרא⁵⁵ (בנוגע להקביעות דפורים באדר הסמוך לניסן) "מיסמך גאולה לגאולה", שאף שהכוונה היא להסמיכות דגאולת פורים לגאולת פסח⁵⁶, הרי, הלשון "מיסמך גאולה לגאולה" סתם כולל גם הגאולה האמיתית והשלימה.

(52) ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י וחדא"ג מהרש"א שם.

(53) וע"ד החילוק שבין "גאל ישראל" (חותם ברכות ק"ש) שקאי על הגאולה ממצרים, ל"גואל ישראל" (בתפלת העמידה דימי החול*) שקאי על הגאולה האמיתית והשלימה.

(54) ראה גם לקמן ס"ח.

(55) מגילה ו, סע"ב.

(56) פרש"י שם.

(47) ולא בכת אחת, שהרי "היתר בגדים, כגון שלבש שתי כתנות או שני אבנטים .. ה"ז מחלל העבודה כו'" (רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ה).

(48) וע"ד שמצינו ב' אופני בגדי כהונה דמשה רבינו – שמונה בגדים (להדעה ששימש בכהונה גדולה כל מ' שנה, ולא פסקה כהונה אלא מזרעו (זכחים קב, א)), או חלוק לבן (בשבעת ימי המילואים (ע"ז לד, א. וש"נ)).

(49) שמור"ר פט"ו, יא.

(50) ירושלמי ר"ה פ"א ה"ב. – ולהעיר, שכיון ש"בבל" (המקום הנמוך ביותר בעולם (ראה לקו"ש ח"ו ע' 16. וש"נ)) הוא תכלית הירידה, הרי, העלי' מבבל ("עלו בידם מבבל") היא תכלית העלי', כי הירידה היא צורך עלי', והעלי' היא לפי-ערך גודל הירידה.

(51) פס"ז ולק"ט עה"פ בא יב, ב.

(* כולל גם ערב שבת, שממשיך ופועל גם ביום השבת, שבו נעשית ה"גאולה" זימות החול באופן שהם עצמם מתעלים לדרגא נעלית יותר, כמרומו בלשון חז"ל (מכילתא יתרו כ. ט) שביום השבת צ"ל "כל מלאכתך עשוי", שיטנה המלאכה דששת ימי המעשה. אלא שהמלאכה היא "עשוי").

ו. ובכל זה ניתוסף הדגשה מיוחדת בשנה זו – שנת ה'תנש"א (כמפורסם ומודפס בה"לוחות"⁵⁷ השוים לכל נפש), ר"ת ה' תהא שנת אראנו נפלאות:

"אראנו נפלאות" – קאי על הגאולה האמיתית והשלימה, כלשון הכתוב⁵⁸ "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", וידוע הפירוש בזה⁵⁹ שהגאולה האמיתית והשלימה תהי' באופן ד"נפלאות" גם בערך להגאולה ד"ימי צאתך מארץ מצרים".

ויש להוסיף, שהעילוי דגאולה העתידה לגבי הגאולה ממצרים מודגש גם בהענין ד"אראנו (נפלאות)", כי, ראי' מורה על התאמתות הדבר⁶⁰ בתוקף נצחי בל ישונה, ומעלת הגאולה העתידה לגבי הגאולה ממצרים היא בענין הנצחיות, גאולה שאין אחרי' גלות⁶¹.

[ואף שאילו זכו היתה הגאולה ממצרים גאולה נצחית שאין אחרי' גלות⁶², כמ"ש בשירת הים "ה' ימלוך לעולם ועד"⁶³, מ"מ, נשארה עדיין אפשרות לענינים בלתי-רצויים (כפי שהי' בפועל) שבגללם היתה הגלות, משא"כ בגאולה העתידה תתבטל האפשרות לענין של גלות].

ובפרט כשמוסיפים ומדגישים "הי' תהא שנת אראנו נפלאות", ש"הי' תהא" מורה על התוקף והנצחיות, ע"ד מארז"⁶⁴ "בהוויתו תהא".

ז. ויה"ר שבעמדנו ביום הש"ק פרשת ויקהל-פקודי, שבו מברכים חודש ניסן, נזכה תיכף ומיד ממש להגאולה האמיתית והשלימה.

ובסגנון דפרשת השבוע – הענין ד"ויקהל", "קהל גדול ישו בו הנה", לארצנו הקדושה, לירושלים עיר הקודש ולבית המקדש השלישי, שבו יהיו כל פרטי הענינים ד"פקודי המשכן".

ובהמשך לזה – כפי שקורין במנחה – "ויקרא"⁶⁵ אל משה וידבר ה'

(65) באל"ף זעירא, שרומז על הביטול ד"ונפשי כעפר* לכל תהי", ועי"ז באים לאל"ף רבתי שבפסוק "אדם (שת אנוש)" בהתחלת דברי הימים, "בחי' אדה"ר כמו שהי' לפני החטא (בגן עדן מקדם)" שהי' במדרגה גבוה מאד נעלה" (לקר"ת ויקרא א, סע"ב), שעי"ז נעשה גם התיקון ד"אנוש", מלשון חלישות, כמ"ש (ירמי' יג, ט) "עקוב הלב גו' ואנוש הוא", שהשלימות בזה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה.

(* ולהעיר ש"הכל הי' מן העפר" (קהלת ג, כ), שממנו באה הצמיחה דכל הענינים, כולל ובמיוחד – צמיחת הגאולה.

(57) להעיר מהשייכות ל"לוחות העדות" – לוחות ראשונות (שברי לוחות) ולוחות שניות, כנ"ל ס"ד.

(58) מיכה ז, טו.

(59) ראה אזה"ת נ"ך עה"פ (ע' תפו). וש"ג.

(60) שלכן "אין עד נעשה דיין .. כיון דחזיוהו לא מצו חזו ל' זכותא" (ר"ה כו, רע"א), משא"כ בשמיעה, אף ששומע מפי עדים נאמנים.

(61) מכילתא בשלח טו, א. ועוד.

(62) ראה הוספן בלקו"ש ח"ט ע' 346.

(63) בשלח טו, יח.

(64) ראה ברכות יג, א. מגילה ט, א. יז, רע"ב.

בכורות ד, ב. ובכ"מ.

אליו מאוהל מועד", לא מאהלו של משה ש"קרא לו אוהל מועד ("בית ועד למבקשי תורה") והי' כל מבקש ה' יצא אל אוהל מועד"⁶⁶, אלא מהמשכן (ש"משהוקם המשכן לא נדבר עמו אלא מאוהל מועד"⁶⁷), "מעל הכפורת.. מבין שני הכרובים"⁶⁸.

וענין זה הוא בהדגשה יתירה כשנמצאים ב"אוהל מועד", "בית ועד למבקשי ה'", שבבית-הכנסת ובית-המדרש דכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, שבו עסק בתורה עבודה וגמ"ח במשך עשר שנים האחרונות בחיים חיותו בעלמא דין, ו"קדושה לא זזה ממקומה"⁶⁹ – ה"ז מקום מסוגל ביותר להתגלות ד"אוהל מועד" בבית המקדש השלישי, בגאולה האמיתית והשלימה.

ובפרט שענין הגאולה מרומז גם בשמו (הראשון) של כ"ק מו"ח אדמו"ר – "יוסף", ע"ש ש"יוסף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו גוי מאשור וממצרים גוי ומאיי הים"⁷⁰, כולל גם חצי כדור התחתון שבו נקבע מקום דירתו של כ"ק מו"ח אדמו"ר, ביחד עם בית-הכנסת ובית-המדרש שלו. ועוד והוא העיקר – שכל זה יהי' בפועל ממש, ותיכף ומיד ממש.

* * *

ח. נוסף על האמור לעיל אודות הקביעות דפרשת ויקהל-פקודי בשבת מברכים חודש ניסן, בסיומו של חודש אדר – יש להתעכב גם על הקביעות בימי החודש, בכ"ג אדר, שישנו עדיין שבוע שלם בחודש אדר, השבוע האחרון, שבו נעשה הסיום וחזתם ("הכל הולך אחר החיתום"⁷¹) דחודש אדר.

והענין בזה:

אע"פ שחודש ניסן (חודש הגאולה) הוא נעלה מחודש אדר, כיון שבו אירעו נסים גלויים שלמעלה מדרך הטבע (הנסים דגאולת מצרים), משא"כ נס פורים (בחודש אדר) הוא נס המוסתר⁷² ומלוכב בטבע⁷³, ועד שיש צורך בעיון והתבוננות בפרטי המאורעות בימי מרדכי ואסתר (שהם מצ"ע דברים טבעיים: הריגת ושתי ע"י המלך אחשוורוש, נשיאת חן דאסתר בעיני המלך, שמיעת מרדכי את עצת בגתן ותרש וכו' וכו'), לראות איך הסך-הכל ותוצאת מהלך הדברים ע"פ טבע הביא לביטול גזירת המן והנצחון ושמחה ד(נס) פורים, מ"מ, יש גם מעלה בפורים (אדר) לגבי פסח (ניסן).

(71) ברכות יב, א.

(72) ובלשון חז"ל (חולין קלט, ב) – "אסתר מן התורה מנין, שנאמר ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא". ומטעם זה לא נזכר שם שמו של הקב"ה במגילת אסתר.
(73) ראה תו"א מג"א צג, רע"ד. ק, א. ובכ"מ.

(66) תשא לג, ז ובפרש"י.

(67) פרש"י שם, יא.

(68) ס"פ נשא – הובא בפרש"י ר"פ ויקרא.

(69) ראה ע"ח ש"ד פ"ג. של"ד פ"ג. של"ה

פ"א. אגה"ק ביאור לסי' ז"ך.

(70) ישע"י יא, יא.

וההסברה בזה – שיש מעלה מיוחדת בהתלבשות הנס בטבע, כידוע שעיי"ז שאלקות (נס של הקב"ה) מתלבשת בדרך הטבע (לא ע"י שבירת הטבע, ע"י יציאה מגדרי הטבע), שבמאורעות בדרך הטבע מתקיים רצון הקב"ה (הצלת בני"י), מתגלה ענין עמוק יותר באלקות – השליטה גם על טבע העולם (משא"כ ע"י נס גלוי שלמעלה מהטבע, שהנס משדד (מבטל) דרך הטבע, אבל הטבע עצמו נשאר בסתירה להנס), שזוהי כללות הכוונה בבריאת העולם⁷⁴ – שבעולם שנברא בשם אלקים, עולם הכפוף להגבלות חוקי הטבע, יתגלה ש"כראשית ברא אלקים גו"⁷⁵.

ומזה מוכן שבשבת מברכים חודש ניסן בסיומו של חודש אדר, ובפרט כשנשאר שבוע שלם בחודש אדר, ישנם ב' המעלות גם יחד: מעלת הנס המלוכב בטבע (אדר) ביחד עם מעלת הנס שלמעלה מן הטבע (ניסן).

ט. ויש לקשר זה עם הסיפור הידוע⁷⁶ שאירע בעת מאסרו של רבינו הזקן עבודתו בהפצת המעינות חוצה:

בנסעו בספינה מבית האסורים ("פעטר־פֶּעוּלֶסְקִי קרעפֶּאָסְט") על נהר "ניווא" ל"טאיינעם סאוועט" לחקירה ודרישה, רצה רבינו הזקן לקדש את הלבנה, וביקש מהפקיד לעצור את הספינה (בכדי שיוכל לקדש את הלבנה במנוחה כו'), וכאשר הפקיד לא הסכים, עצר רבינו הזקן את הספינה בדרך נס, ואח"כ, כשהחלה הספינה לנסוע שוב, חזר וביקש מהפקיד שיעצור את הספינה, וכשהפקיד נתרצה לבקשתו ועצר את הספינה, קידש רבינו הזקן את הלבנה.

וההסברה בזה⁷⁷ – דלכאורה, כיון שעצר הספינה בדרך נס, למה לא קידש תיכף את הלבנה – כיון שהמצוות עצמן צריכות להעשות בדרך הטבע דוקא, שעיי"ז פועלים בירור העולם, שהטבע עצמו יהי' חדור בגילוי אלקות. ויש להוסיף, שענין זה (גילוי אלקות בטבע העולם) שייך ביותר להתגלות תורת החסידות (ובפרט תורת חסידות חב"ד), כידוע⁷⁸ שאחד היסודות דתורת הבעש"ט הוא ענין ההשגחה פרטית, שהקב"ה משגיח על כל פרט ופרט שבעולם⁷⁹ (טבע), עד שאפילו האופן שבו עלה מתגלגל ברוח וכיו"ב נוגע במחשבה הקדומה דא"ק⁸⁰, ובפרט לאחרי שרבינו הזקן גילה תורת חסידות חב"ד באופן של הבנה והשגה, "יתפרנסון מיני"י⁸¹, גם בשכל דנה"ב, ועד

(79) ועאכו"כ בנוגע לכל פרט ופרט דבני"י, אפילו יחיד מישראל (גם הטף) – כמודגש בהענין ד"פקודי", כנ"ל ס"ב.

(80) לקו"ד ח"א פד, ב.

(81) תקו"ז ת"ו בסופו. וראה לקו"ש חכ"ד ע' 136 הערה 35. וש"נ.

(74) שהיתה (בסוף) חודש אדר, בכ"ה אדר (לדעת ר"י – ר"ה יא, רע"א. ועוד).

(75) בראשית א, א.

(76) לקו"ד ח"ד תשנב, ב.

(77) שם תשננ, א. וראה לקו"ש ח"ה ע' 80.

וש"נ.

(78) כש"ט הוספות סקי"ט ואילך. וש"נ.

להתלבשות בטבע העולם.

וע"פ הידוע⁸² שגילוי תורת חסידות חב"ד באופן דיפוזו מעינותיך חוצה נפעל ע"י המאסר והגאולה⁸³, יש לומר, שגם נס הגאולה הי' צ"ל בהתלבשות בדרך הטבע, שהממשלה עצמה שאסרה אותו, הודו אח"כ ושיחררו אותו, וכמודגש גם כהסיפור דקידוש לבנה בעת המאסר, שביחד עם הנס שלמעלה מהטבע היתה צריכה להיות הסכמת הפקיד בדרך הטבע.

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו של בעל הגאולה – שניאור זלמן: הגילוי ד"שני אור", אור הנגלה ואור הנסתר (פנימיות התורה), כ"זלמן" אותיות לזמן⁸⁴, זמן ומקום – גררי טבע העולם.

ואילו זכו – היתה הגאולה האמיתית והשלימה בימיו של רבינו הזקן, כמרומז גם במספר שנות חייו – ס"ח שנה (קה"ת – תקע"ג), בגימטריא "חיים"⁸⁵, ואותיות "סח" גם מלשון "היסח (הדעת)", שמישיח בא בהיסח הדעת⁸⁶, שנאמר "מצאתי דוד עבדי" (במזמור פ"ט בתהלים⁸⁷), כידוע⁸⁸ שע"י הפצת המעינות חוצה נעשה "אתי מר" דא מלכא משיחא.

ולאחרי ריבוי העבודה מזמן אדמו"ר הזקן ע"י רבותינו נשיאינו ממלאי מקומו הרי בודאי כבר מוכנים לגילוי משיח בגאולה האמיתית והשלימה, כשיהי' שלימות גילוי אלקות (שניאור) בגדרי הטבע (זלמן), שנוסף על הנסים ונפלאות גלויים (שלמעלה מדרך הטבע), תהי' גם שלימות דנסים מלובשים בטבע, לכאו"א מישראל ולכל בני", וגילוי השגחה פרטית בכל פרט ופרט שבעולם.

י. ובכל זה ניתוסף הדגשה מיוחדת בחודש אדר (פורים) דשנה זו:

בימי הפורים דשנה זו – בהמשך להמאורעות בימים שלפנ"ז במלחמה בין "בבל" ו"ארם" – אירע נס גדול (ואין איש עכ"פ כמה וכמה) שם על לב כדבעי – שנסתיים הנצחון (כפי שהכריזו חסידי אוה"ע בפורים) על מנגד וצורך ישראל, עד שהוכרח להמלט על נפשו וכו', ע"ד נס פורים, בימים ההם – בזמן הזה⁸⁹.

(84) ראה לקו"ש ח"ו ע' 37 ואילך. וש"נ.

(85) ראה גם סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 349.

(86) סנהדרין זו, א.

(87) פסוק כא.

(88) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

(89) ראה גם מכתב כ"ה אדר שנה זו.

(82) ראה סה"ש תו"ש ס"ע 112 ואילך.

(83) ולהעיר מהסיפור הידוע שבשכתו במאסר,

בגלל הקטרוג למעלה על גילוי החסידות, שאל את

המגיד והבעש"ט האם עליו לשנות את אופן גילוי

החסידות, והשיבו לו, אדרבה: שיוסיף בזה עוד

יותר (בית רבי ח"א פט"ז (בהערה)).

ועד כדי כך, שאפילו אוה"ע הכירו והכריזו בפלא – כמפורסם בפרסום הכי גדול בכל העיתונים – שאירע דבר בלתי מובן כלל בשכל ובדרכי הטבע:

אף שהכריזו בקול רעש גדול שמתכוננים למלחמה גדולה קשה וארוכה שתעלה בקרבנות רח"ל (כיון שאי אפשר בלאו הכי), ובמשך זמן רב עסקו בהכנות וחלוקת תפקידי הצבא וכו', הרי, בפועל ממש ראו פלא גדול (והכל מודים שזהו דבר פלא) שבמשך זמן קצר ביותר סיימו את המלחמה, והכריזו על נצחון גמור (מתוך מיעוט קרבנות, ובודאי שלא בערך כלל להמשוער בתחילה⁹⁰). ולא עוד אלא שהמדינה המנוצחת הסכימה ואף שיחררה בפועל את כל השבויים (ובני ערובה), ביחד עם בקשת מחילה ופיוס, וברצונם הטוב – היפך טבעם לגמרי, עד שגילו גם אודות שבויים נוספים (ממלחמות וכו') לפנ"ז, שאודותם לא ידעו.

ועוד ועיקר – נס גלוי לכל בני" (ובפרט בארץ הקודש), שכל הפחדים וההבהלות נתבטלו מכל וכל.

ולכן צריכים בני" להכריז שמאורעות אלו הם נסים גלויים של הקב"ה, שבהם ניכרת מעלתה של שנה זו, "תהא שנת אראנו נפלאות" (ובהמשך לשנה שלפנ"ז – "שנת נסים"), ועוד ועיקר – להדגיש נסים ונפלאות אלו הם מהסימנים על ביאת המשיח, ע"פ דברי הילקוט שמעוני⁹¹.

ואם משיח יתעכב ח"ו עוד יום וכו' – יראו בודאי עוד נסים גלויים וגם לעיני אוה"ע, שעיי"ז תתחזק אצלם ההכרה שיש בעה"ב ומנהיג לבירה זו, שעושה גם נסים גלויים (לא רק "ברקיע השביעי", אלא גם) בעולמנו זה, ועד שזוכים לקיום היעוד ד"והיתה לה' המלוכה"⁹².

יא. ויה"ר שמכאן ואילך לא יצטרכו לדבר אודות פרטי הענינים ד"מלכיות מתגרות זו בזו",

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך, ואמר:;) ובפרט כשמזכירים ענינים שנתפרסמו בעיתונים, שאין זה שיין להתוועדות חסידים...

כי אם אודות "מלחמתה של תורה", שגם כש"נעשים אויבים זה את זה, אינם זזים משם עד שנעשים אוהבים זה את זה", כדרשת חז"ל על הפסוק "את והב בסופה"⁹³, וכמודגש גם בהתכללות דשמאי והלל (השורש דריבוי מחלוקות בתורה) ב"משה", ר"ת משה שמאי הלל⁹⁴.

(91) ישעי' רמז תצט.

(92) עובדי' בסופו.

(93) חוקת כא, יד. קידושין ל, ב.

(94) ראה מג"ע אופן עד.

(90) כולל גם המיעוט בקרבנות (ככל האפשרי)

גם בהצד שכנגד, שגם הכיורו שלהם צריך להיות (לא ע"י שפי"ד ר"ל, אלא) בדרכי נועם ובדרכי שלום.

ועוד והוא העיקר – שזוכים לגאולה האמיתית והשלימה ע"י "גואל ראשון הוא גואל אחרון", שנקרא משה ע"ש "כי מן המים משיתיהו"⁹⁵, שבזה מרומז גם התגלות קץ הגאולה מן ההעלם (כדבר המכוסה במים) ד"לבא לפומא לא גליא"⁹⁶ אל הגילוי, כולל גם הגילוי לעיני אוה"ע, כמודגש בהענין ד"מן המים משיתיהו" ע"י בת פרעה שהי' מושל בכיפה⁹⁷, היינו, שגם אוה"ע (כולל ובמיוחד המושל בכיפה) עוזרים ומסייעים לבנ"י למהר ולזרו קץ הגאולה, כולל ובמיוחד ע"י לידת בנים ובנות⁹⁸ (ע"ד ובדוגמת לידת משה), ומתחיל מהנישואין (כולל העלי' לתורה בשבת שלפנ"ז) – "מהרה.. ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה גו"⁹⁹, עד להנישואין דכנס"י עם הקב"ה בימות המשיח¹⁰⁰.

*

יב. כאן המקום להזכיר גם ע"ד ענין שהזמן גרמא – בעמדנו בשבת מברכים חודש ניסן, שבוע לפני ר"ח ניסן:

נוסף על התחלת ההתעסקות בנתינת צרכי החג שלושים יום לפני החג, יש להשתדל בזה עוד יותר שבועיים לפני החג¹⁰¹, מר"ח ניסן, ע"י ההכנה המתאימה בימים האחרונים דחודש אדר, ובפרט כשישנו שבוע שלם לפני ר"ח ניסן.

ומה טוב – שבבוא ר"ח ניסן יהיו כבר כל צרכי החג הדרושים לכאו"א מישראל.

ועוד והוא העיקר – "גדולה צדקה שמקרכת את הגאולה"¹⁰², שע"י ההחלטה להוסיף בנתינת הצדקה (צרכי החג) זוכים להשכר¹⁰³ דגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש, כך, שעוד לפני תפלת המנחה, ולפני הקריאה בתורה, מתקיים בפועל הענין ד"ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאוהל מועד לאמר", וכן ההמשך בפרשת צו, מלשון צוותא וחיבור, אמיתת ושליומת החיבור דכנס"י עם הקב"ה, וכן ההמשך בפרשת שמיני, "ויהי ביום השמיני", שקשור עם הגאולה¹⁰⁴, וכאמור, תיכף ומיד ממש.

95 שמות ב, י"ד.

96 ראה זו"ח בראשית ת, א. מדרש תהלים

ט, ב. סנהדרין צט, א ובפרש"י.

97 ראה מכילתא בשלה יד, ת. זח"ב ו, א.

98 שהרי "אין בן דוד בא עד שיכלו כל

נשמות שבגוף", "באותו אוצר ששמו גוף" (יבמות

סב, סע"א ובפרש"י).

99 ע"פ ירמי' לג, יו"ד-יא.

100 שמו"ר ספט"ו.

101 ראה פסחים ו, סע"א ואילך. וש"נ.

102 ב"ב יו"ד, א. וראה תניא פל"ו.

103 ראה תענית ת, ב. שו"ע או"ח סו"ס

תקעא.

104 ראה ערכין יג, ב.

[ניגנו ניגון שמחה (דשמח"ת), ובאמצע הניגון עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א מלא קומתו ורקד בשמחה גדולה].

* * *

יג. כנהוג בהתוועדויות דשנים האחרונות – יעלו מלמטה למעלה אלו שהכינו משקה המשמח, ויכריזו ע"ד פעולותיהם, "מצוה לפרסם עושי מצוה"¹⁰⁵, ומהם יראו וכן יעשו.

ויה"ר שעלייתם מלמטה למעלה תפעל גם העלי' מלמטה למעלה אצל כל הנוכחים בהתוועדות, נוסף על גודל העילוי בהשתתפות בהתוועדות כשלעצמה, כידוע¹⁰⁶ ה"פתקא אשר משמי שמיא נחיתא" ע"ד גודל המעלה של התוועדות חסידים שבכחה לפעול יותר מפעולתו של מלאך מיכאל, מצד גודל הנח"ר דאהבת רעים, כמשל האב שמתענג מהתנהגות בניו מתוך אהבה ואחזה.

ועוד והוא העיקר – העלי' מלמטה למעלה בהענין הכי עיקרי וחשוב ונחוץ ודחוף – העלי' מן הגלות אל הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[לאחרי חלוקת המשקה – התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון הקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל. ואח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה].

(106) אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ג ע' תיג.

(105) שו"ת הרשב"א ח"א סתקפ"א.